

Komposisjonsmaling – Oppskrifter

Uten olje, tjære eller annet

Vingelen, Hedmark, 1881 (hentet fra Gamle trehus)

30-40 l vann	" 30 til 40 liter Vann koges i en Jerngryde og heri oppløses ½ Kilogram Jernvitrol og 1 Liter alminnelig Kogsalt. Naar dette er oppløst tilsettes under flittig Omrøring 4 Kilogram Rugmel i smaa Portioner saa det ikke klumper sig. Efter ½ Times kogning tilsettes 8 ½ Kilogram Rødfarge ogsaa under stadig Omrøring. – Bør helst paastryges varmt, og gaar da bedre ind. Denne Maling er meget god og varer lengere end en enkel Overstrykning med Oliemaling."
0,5 kg jernvitrol	
1 l salt	
4 kg rugmel*	
8,5 kg rødfarge*	

* Flere har nylig erfart at melklisteret blir for sterkt, så mengden mel bør reduseres. Dessuten er det mer enn nok pigment i forhold til vann.

Lars Hauglid – Komposisjonsmaling med celluloselim (tapetklister)

Vann	Utgangspunkt: Limfarge som tilsettes maksimum 7 % linolje. For å få oljen forent med limfargen tilsettes noe såpe, zalo 100 kan brukes. Som et konserveringsmiddel for treet kan jernvitrol tilsettes. Jernvitrolen oppløses i kokende vann. Brukes kun til mørke farger, zinkvitrol benyttes til lyse farger.
Kritt	
Zalo 100 eller lignende	
Jernvitrol, 1/2kg til 10 l vann	Celluloselim: Hell ca. 3 liter vann i ei ren bønne. Tilsett 125 g Modocoll cellulosepulver under omrøring. Fortsett omrøringen i noen minutter. La blandingen stå i 15-20 minutter. Da er den klar til bruk.
Fargepulver	

Falu rødmaling – Pontus Tunander, 1997: Gamle maleteknikker og behandling av treverk

25 l vann	"25 liter vann kokes opp og tilsettes 1 kg jernvitrol. Når dette har løst seg opp, vispes 1 ¼ kg finmalt rugmel i blandingen, og det hele kokes under omrøring i et kvarter. Deretter tilsettes 4 kg jernoksidrødt. Malingen kokes ytterligere 15-30 minutter, og er så klar til bruk."
1 kg jernvitrol	
1 ¼ kg finmalt rugmel	
4 kg jernoksidrødt	

Falu slamfärg – Centrum för byggnadsvård i Gysinge

50 l vann	"Koka upp vatnet över öppen eld, på ett gasolkök el dyl. Töm ner jernvitrolen och låt den lösa sig. Vispa derefter ner rågmjölet gärna tjockt utrört i lite vatten, för att undvika klumpar. Låt sjuda ett kvart. Tillsätt slutligen rödfärgspigmenten och låt färgen sjuda under lock i ytterligare fire timmar. Rör om då och då. Låt färgen svalna Rör om före målning."
2 kg jernvitrol	
2-2,5 kg gjennommalt rugmel	
8 kg jernoksidrødt	

Kommentar:
"Många gamla recept talar om att färgen skall koka sammanlagt en halvtimme. Sådan färg kommer inte att sitta kvar länge på väggarna."

Med olje, tjære eller annet

Handbok i Bygningskunsten av Edvard Kolderup, 1891

1 kg lim	"Man koger sammen 1 kg. Lim og 2 kg. Jernvitrol og rører i under Kogning 5 kg. Rugmel; men man lader i Forveien Limen og Jernvitrolen ligge i Vand i hvert sit Kar et Par Timers Tid. Naar ovennævnte Blanding har kogt et kvarters Tid, lader man Kogningen standse og tilsætter 10 kg. Rødoker og 8 l opvarmet Tjære."
2 kg jernvitrol	
5 kg rugmel	
10 kg rødoker	"Malingen bør paastryges i varm Tilstand. Den er temmelig tyk, naar den tilberedes saaledes, som ovenfor beskrevet."
8 kg tjære	

Jevnaker, Oppland, 1830-40

24 Potter Strømvand	"Vandet haves i en Gryde under bestandig Kogning. Først indrøres Widtrialen og Harpiken (begge Dele vel finstøtte), saaledes at de opløses uden at sætte sig paa Bunden. Siden omrøres Melet og derefter Farven. Til sidst hældes Olien og Saltes kastes deri. Massens rette Beskaffenhed skal være saaledes, at naar den er halvt kjølnet, skal den være saa tyk som Vogns mørrelse, men for øvrig maa den paastryges saa varm som mueligt."
¼ Potter grøn Widtrial	
12 Lod Harpix	
1 Potter finsigtet Rugmel	
4 Potter Farve	Én norsk pott tilsvarte 0.9651 liter i 1875. Ikke funnet eksakt mål for ett lodd, men trolig ca. 15 gram.
½ Pot Linolie	
12 Lod Kogsalt eller Sillelage	

Søgne, Vest-Agder

Vann	"Durabel" vannmaling for uhøvlet trevirke
2 ½ kg rugmel	"2 ½ Kg: finsiktet rugmel, røres ut i kaldt van og saa kokes til klister 1 Kg: Zinkvitrol, (for lys maling) for mørkere farger bruk Jernvitrol. Opløses i en kjele kokende van, 1 Kg: Harpiks smeltes under svak varme, Og or den er flytende tilsettes 5 Lt: kokt Linolje, Disse 3 oppløsninger røres sammen imedens de er varme, Og i denne masse utrøres den tørre farven. Tilset saa kolt van til den er passende tyk for paastrykning
1 kg zinkvitrol	
Eller 1 kg jernvitrol	
1 kg harpiks	
5 l kokt linolje	
Fargepulver	

Hantverkets bok: Måleri, 1937

Vann	"2,5 kg rågmjöl utrøres i kallt vatten och kokas till klister, 1 kg vitrol (zinkvitrol till ljusa och järnvitrol till mörka färger) oppløses i kokande vatten. 1 kg harts smältes över svag eld och tillsättes i hett tillstånd med 5 kg linolja eller tran.
2,5 kg rugmel	
1 kg järn- eller zinkvitrol	Dessa tre lösningar sammanblandas medan de ännu äro varma, och i massan utröras pigmenten. Färgen fortunnas med vatten till önskad tjocklek."
1 kg harpiks	
5 kg linolja eller tran	
Fargepulver	

A. Söderberg, 1957: Handbok i målning

25 l vann	"I 25 liter vatten rör man upp 10 kg. rödfärg. Man rör upp det rätt så stadig från början och späder så småningom i alt vattnet. Så kokar man en hink eller större gryta ett klister av 2 kg. grovt rågmjöl. Dette mjöl vispar man i
10 kg rödfarge	

Vann
2 kg grovt rugmel
3 kg linolje

när vattnet kokar utan att avredning behöver iordningställas. Omedelbart efter sedan mjölet vispats in, slår man i 3 kg. linolja och rör om väl. Detta bindämne röras sedan in i färgsatsen, och man får på detta sett en utmärkt rödfärg. Blir den för tjock, kan den tunnas med sillake eller såpvatten."

Pontus Tunander, 1997: Gamle maleteknikker og behandling av treverk

5 kg jernoksidrødt
12 ½ l vann

Linoljeforsterket rødmaling
"A. 5 kg jernoksidrødt røres smidig med 2 ½ liter vann, og etter dette med ytterligere 10 liter vann porsjonsvis.

5-7 l vann

B. 5-7 liter vann kokes med 1 kg rugmel til passe klisterkonsistens, og tilsettes så 1 ½ liter kokt linolje under omrøring.

1 kg rugmel
1 ½ l kokt linolje

Blanding A og B røres sammen ved samme temperatur. Da malingen vanligvis er altfor tyktflytende, kan den tynnes med vann som er tilsatt 5-10 % vanlig grønnsåpe."

5-10 % vanlig grønnsåpe

"Malingen har imidlertid en tendens til å sprekke opp eller skalle av på blanke eller høvlede flater."